

забезпечення загального охоплення населення послугами охорони здоров'я, доступу до медичних служб тощо, на з'ясуванні принципів та стратегій досягнення рівності щодо здоров'я, аналізі відображення принципів справедливості щодо здоров'я в політиці різних секторів.

Висновок. Вивчення магістрами медицини питань нерівності щодо здоров'я та стратегій її подолання сприятиме формуванню необхідних компетентностей для успішного здійснення ними в майбутньому професійної діяльності.

Т.С. Грузсва, Н.В. Гречинська, І.М. Пельо, Л.О. Литвинова

ПРІОРИТЕТИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

Вступ. Досягнення стратегічних цілей усіх країн світу щодо забезпечення здорового життя та сприяння благополуччю для всіх потребує формування сучасних систем громадського здоров'я, здатних протистояти новим викликам та загрозам для здоров'я населення. Такий вектор розвитку відображено в Стратегії сталого розвитку до 2030 року, «Здоров'я-2020: основи європейської політики та стратегія для XXI століття», низці інших документів, прийнятих ООН, ВООЗ, ЄРБ ВООЗ, та імплементовано в національну нормативно-правову базу, у т. ч. в Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» та Національну стратегію реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років. Траєкторію руху конкретизує Європейський план дій зі зміцнення потенціалу і послуг громадського здоров'я, План дій для підвищення рівня готовності та реагування систем охорони здоров'я в Європейському регіоні ВООЗ, 2018-2023 рр., результати нарад Коаліції партнерів зі зміцнення служб громадського здоров'я в Європейському регіоні ВООЗ тощо.

Реалізація завдань, які стоять перед національними службами громадського здоров'я, передбачає наявність достатньої за чисельністю та якісно підготовленої когорти фахівців, здатних вирішувати складні проблеми громадського здоров'я, організувати та забезпечити здійснення основних оперативних функцій громадського здоров'я. З огляду на вказане, освітні аспекти формування кадрового потенціалу служби громадського здоров'я набувають в умовах сьогодення особливої ваги.

Основна частина. Створення такого потенціалу в Україні потребує обґрунтування, розробки та запровадження сучасної парадигми освітнього процесу з опануванням майбутніми бакалаврами та магістрами громадського здоров'я якісно нових знань, з оволодінням конкретними вміннями та з набуттям необхідних компетентностей.

Визначення пріоритетів освітньої діяльності, обґрунтування та розробка освітніх стандартів, навчальних планів та програм підготовки фахівців охорони здоров'я з питань громадського здоров'я здійснювалися на основі аналізу положень стратегічних документів впливових міжнародних організацій в охороні здоров'я та медичній освіті, програмних документів розвитку національної системи охорони здоров'я. Рамковою основою для формування напрямів освітньої діяльності в контексті підготовки фахівців громадського здоров'я стала Європейська програма ключових компетенцій фахівців громадського здоров'я (ASPHER), документи Агентства з акредитації освіти в сфері громадської охорони здоров'я (ARHEA).

Враховуючи багатоаспектну діяльність кадрів громадського здоров'я, було з'ясовано потребу в підготовці трьох різних груп працівників: власне фахівців громадського здоров'я; працівників охорони здоров'я, задіяних у наданні послуг громадського здоров'я; працівників, які не входять до сектору охорони здоров'я.

При обґрунтуванні навчальних програм і планів підготовки фахівців громадського здоров'я виходили з галузевої та національної рамки кваліфікацій, базувалися на стандартах вищої освіти, дотримувалися принципів наступності, спеціалізації, практично орієнтованого навчання.

Визначення необхідних інтелектуальних та практичних компетентностей, знань, вмінь і навичок майбутніх фахівців громадського здоров'я ґрунтувалося на забезпеченні здатності до виконання 10 оперативних функцій громадського здоров'я та враховувало рекомендації Європейської програми ключових компетенцій фахівців громадського здоров'я тощо.

Надійним підґрунтям формування навчальних програм і планів став досвід викладання навчальної дисципліни «громадське здоров'я» в провідних медичних університетах світу та Європи. Було проведено аналіз досвіду підготовки бакалаврів та магістрів громадського здоров'я, докторів філософії в понад 50 провідних університетах світу. Це дозволило визначити особливості такої підготовки, тривалість вивчення базових та спеціальних навчальних дисциплін, обсяги ECTS, змістові складові базового та спеціального навчання,

вимоги до проходження практики, загальні цілі навчання, зв'язок навчання з місією і стратегією університету і структури, що проводить викладання, можливості зайнятості майбутніх випускників, матрицю визначених результатів навчання тощо.

Поглиблено було вивчено навчальні плани і програми підготовки фахівців для громадського здоров'я в Ягелонському університеті, Варшавському та Вроцлавському медичних університетах (Республіка Польща), в Університеті м. Дебрецена (Угорська Республіка), Софійському медичному університеті (Болгарська Республіка), Каролінському інституті (Швеція), Массачусетському університеті (США). Проведений аналіз дозволив отримати різноаспектну інформацію про профілі та форми навчання бакалаврів та магістрів громадського здоров'я, кількість необхідних семестрів та кредитів для отримання певної кваліфікації, перспективи та можливості подальшого навчання.

На основі здійсненої аналітичної роботи розроблено проекти навчального плану та навчальних програм підготовки магістрів громадського здоров'я, які передбачають 5-тирічний термін навчання, засвоєння низки гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, включають природничо-наукову підготовку, професійну підготовку, курси за вибором, виробничу практику, написання та захист дипломної магістерської роботи.

В контексті підготовки магістрів медицини з питань громадського здоров'я обґрунтовано навчальну програму «соціальна медицина, громадське здоров'я». Її розробці передувало вивчення наукової літератури, стратегічних та програмних документів міжнародного та національного рівнів з даної тематики, проведення соціологічного дослідження з вивчення думки викладачів кафедр соціальної медицини та громадського здоров'я, а також менеджерів охорони здоров'я щодо структури та змісту навчальної програми. За результатами дослідження було обґрунтовано та визначено мету, зміст, структуру, обсяг та порядок вивчення навчальної дисципліни, представлено очікувані результати навчання. Нова навчальна програма включає чотири змістові модулі: «Біостатистика», «Громадське здоров'я», «Організація охорони здоров'я» та «Економіка охорони здоров'я». Їх тематика охоплює увесь спектр проблем, з якими стикаються фахівці охорони здоров'я в контексті вирішення проблем громадського здоров'я.

Висновок. Пріоритети освітньої діяльності у сфері громадського здоров'я полягають у підготовці значної когорти фахівців, з широким переліком

компетентностей, знань, вмінь та навичок, здатних реалізувати основні оперативні функції громадського здоров'я на основі міжсекторальної співпраці та міждисциплінарної взаємодії. В Україні розпочато формування кадрового потенціалу служби громадського здоров'я на основі сучасних навчальних програм та планів, що передбачає підготовку бакалаврів, магістрів та докторів філософії у сфері громадського здоров'я. Освітні програми підготовки кадрів для громадського здоров'я побудовано на принципах наступності, спеціалізації, практично орієнтованого навчання, компетентнісного підходу відповідно до стандартів вищої освіти, галузевої та національної рамки кваліфікацій.

Т.С. Грузєва, І.М. Сорока

ЕHEALTH: ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ МЕДИЦИНИ ДО РОБОТИ В НОВИХ УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

Вступ. Одним з важливих напрямів реформування охорони здоров'я в Україні є формування системи електронного здоров'я. Проект Концепції інформатизації охорони здоров'я передбачає стратегічний план розвитку електронної системи охорони здоров'я, основні принципи її роботи, необхідні зміни та передумови. Поряд з законодавчим, організаційним, фінансовим, технологічним забезпеченням трансформаційних змін важливу роль відіграє підготовка кадрів охорони здоров'я, яким належить працювати у новій системі.

Основна частина. Від майбутніх фахівців охорони здоров'я вимагається розуміння суті реформ медичної галузі та цілей впровадження eHealth в Україні, усвідомлення нових можливостей та переваг системи електронного здоров'я, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатність до обробки державної, соціальної та медичної інформації, до здійснення адвокації, комунікації, та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.

Виходячи з сучасних потреб, при розробці нової навчальної програми навчальної дисципліни «соціальна медицина, громадське здоров'я», було передбачено вивчення студентами закладів вищої медичної освіти питань розвитку системи електронного здоров'я, у т. ч. телемедицини, надання інформації, ресурсів і послуг з використанням електронних засобів,